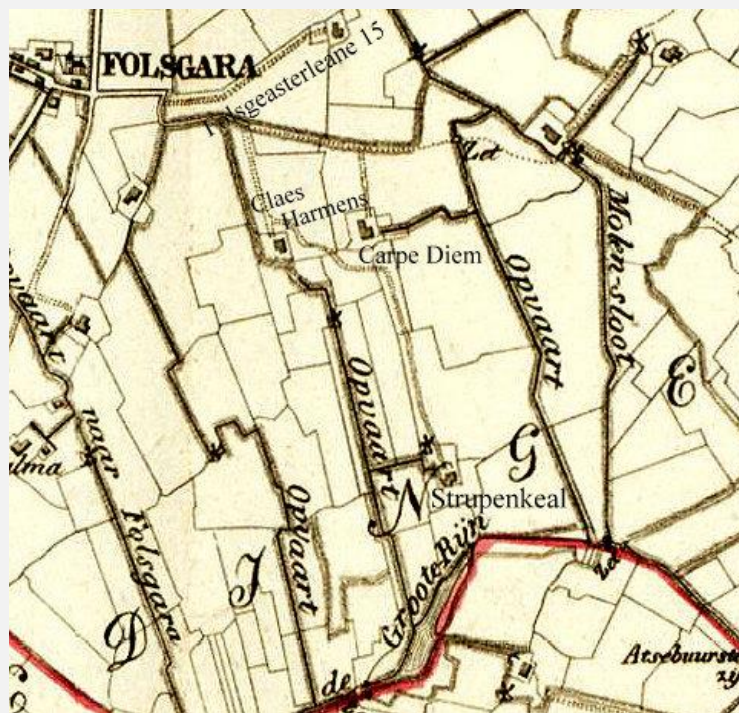

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

© Foto archief db Folsgeare

Folsgeasterleane

Op 25 december 1778 wordt in Hidaard Ruurd Freerks geboren, het negende kind van Freerk Murks Abma en Gerritje Roelofs. Ruurd Freerks leert onder het toezien van zijn oudere broers en zussen het boerenbedrijf thuis op de boerderij. Hij ontwikkelt zich tot een goede boer en heeft oog voor de samenleving. Aangezien hij het negende kind is, is de kans vrij klein dat hij boer zal worden op de ouderlijke pleats.

Echter, Ruurd Freerks leert Hiltje Klazes Wiersma. (geb. 26 februari 1781) uit Folsgeare kennen. Haar ouders Claes Harmens en Baukje Teades wonen op een boerderij aan de Folsgeasterleane no 2, te zien op de kaart van Eekhoff (1850). Het is een bescheiden boerderij met 35 pondemaat land er omheen. Via de opvaart vanaf de Ald Rien is de boerderij goed bereikbaar. Claes Harmens en Baukje Teades zijn er erg mee ingenomen dat hun enige dochter thuis komt met boerenzoon Ruurd Freerks. Het stel trouwt op 25 oktober 1801.

Zijn buurman Douwe Harmens boert op een boerderij (Strûpenkeal) ten zuiden van Ruurd Freerks. Deze is ook 35 pondemaat groot en de boerderij ligt prachtig

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

boven op een grote terp tegen de Ald Rien. De boerderij komt in de verkoop omdat één van de eigenaren is overleden.

Ruurd Freeks en Hiltje besluiten om de boerderij te kopen. Douwe Harmens blijft daar voorlopig blijven wonen tot de kinderen van Ruurd Freerks en Hiltje groot zijn. Hun gezin wordt uitgebreid met nog 2 kinderen. In 1811 overlijdt dochter Baukjen (6 jaar). In de jaren daarna worden nog drie kinderen geboren.

Oudste dochter Gerritje Ruurds trouwt in 1820. Ruurd en Hiltje krijgen daarna nog 2 kinderen.

Berend Hendriks Schuurmans, is de buurman van Ruurd Freerks Abma op de boerderij (Carpe Diem) ten oosten van de boerderij van de Abma's. Het is een mooie boerderij, 45 pondemaat groot en goed bereikbaar zowel over land als over water.

Op 1 januari 1827 overlijdt Berend Hendriks. Ruurd Freerks wil zijn kinderen naast zich en hij overlegt met zijn vrouw Hiltje Klazes. Ze twijfelt erg, maar Ruurd Freerks zet door en koopt de boerderij van de erven van Berend Hendriks. Hierdoor wordt Ruurd Freerks van een kleine boer in 1801, de grootste boer in Folsgeare in 1827. Zijn status neemt evenredig toe en zijn woorden leggen meer gewicht in de schaal. Het komt hard aan wanneer dochter Aukjen Ruurds in 1830 op 7 jarige leeftijd overlijdt.

Ruurd Freerks en Hiltje Klazes verliezen hun tweede kind op jonge leeftijd.

Ruurd Freerks is alles bij elkaar toch een gelukkig man, maar het noodlot slaat onverwacht toe. Op 16 Maart 1833 komt Ruurd Freerks Abma plotseling te overlijden, nog maar 54 jaar oud.

Hij laat een grote leegte achter. Niet alleen thuis, maar ook in het dorp en als kerkvoogd.

Na de begrafenis neemt Hiltje Klazes de teugels strak in handen. Ze is nog vol van verdriet, maar de kinderen en het bedrijf hebben haar nodig. .

Zoon Klaas Ruurds Abma trouwt op 27 April 1835 en wordt boer te Tjalhuizum. In 1839 trouwt Freerk Ruurds Abma met Tjitske Johans Cnossen en zij worden boer

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

op Strûpenkeal. De droom van Ruurd Freeks begint vorm aan te nemen. Zijn kinderen naast hem als boer op hun eigen boerderij.

Baukjen Ruurds Abma is de volgende die in het huwelijk treedt met Sijmen Sipkes Kooistra. Hiltje Klazes zet het stel op de boerderij naast haar, op Carpe Diem. Zo worden de drie Abma boerderijen bewoond door haar en haar kinderen.

Zoon Teade Ruurds is al op jonge leeftijd een grote steun voor Hiltje Klazes. Hij trouwt met Minke Jelles Bouma op 7 Mei 1848. Hoewel ze allebei nog erg jong zijn, worden ze toch boer en boerin op haar boerderij. Hiltje Klazes laat op het erf van de boerderij een huis bouwen en gaat daar rentenieren. Zo kan ze het jonge stel van advies dienen. Het jaar daarop wordt kleindochter Eelkjen Teades Abma geboren. Hiltje is dankbaar dat ze dichtbij woont.

Rients Ruurds trouwt in 1850 als laatste van de kinderen en wordt tuinman in Hichtum.

Hiltje Klazes Wiersma blijft als rentenierster wonen in het huis op het erf bij Teade Ruurds en Minke Jelles en hun kinderen tot haar overlijden.

Uit de LC van 10 januari 1865:

“Het behaagde den Heere voor de eeuwigheid op te roepen onze veel beminde en waarde Moeder HILTJE KLAZES WIERSMA, Wed. w/ Ruurd Freeks Abma, in leven renteniersche te Folsgeare. Zij overleed zeer zacht heden nademiddag omstreeks ten 4 ure, ten gevolge van eener ongesteldheid van ruim 14 dagen, in den hoogen ouderdom van bijna 84 jaren

Folsgeare Den 4 januarij 1865

KLAAS R. Abma. Uit aller naam”

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

De grafsteen heeft een ereplaats tegen de zuidmuur van de kerktoren als aandenken aan Ruurd Freerks Abma en Hiltje Klazes Wiersma.

Teade Ruurds blijft eerst wonen op de boerderij, maar in 1865 gaat hij op Carpe Diem

(Folsgeasterleane 4) boeren na een boedelscheiding als gevolg van het overlijden van Symen Sipkes en Sytske Postma. (zie venster Carpe Diem).

Zijn broer Klaas Ruurds komt dan op de ouderlijke boerderij Folsgeasterleane 2. Neef Ruurd Freerks (zoon van de andere broer Freerk Ruurds) wordt er boerenknecht. Hij woont met zijn vrouw Fokeltje van der Velde in het voormalig renteniershuis van zijn oma Hiltje Klazes.

Fokeltje is een dochter van Watte Pieters van der Velde en Johanneske Aukes Douma.

Van zijn zuster Fokeltje verneemt Pieter Wattes (in 1864 getrouwd met Trijntje Tjitzes Bouma) dat Klaas Ruurds Abma de boerderij wil verkopen omdat hij het rustiger aan wil gaan doen. Hij besluit een bod uit te brengen en wordt zo in 1870 de nieuwe eigenaar van de boerderij.

Op 23 mei 1872 overlijdt Pieter Wattes. Zijn vrouw blijft achter met 6 jonge kinderen en ziet het niet zitten om als weduwe de boerderij te besturen. Ze plaatst daarom eind mei 1872 een advertentie in de L.C. :

Nog te Huur voor vijf jaren om dadelijk te aanvaarden :

ZATHE en LANDEN onder Folsgeare bewoond door de Weduwe Pieter Wattes van der Velde groot 18-37-18 (circa 50 p/m)

Hierop reageren Taede Huitema en Aaltje Brouwer. Na 5 jaar verlengen ze in 1877 hun contract niet.

Marten Hylkema en Riemke Bouma uit Nijland komen dan op de boerderij. Ze krijgen hulp van boerenknecht Hendrik Sweering. Op 1 oktober 1878 overlijdt Marten Hylkema.

In november van dat zelfde jaar wordt er boelgoed gehouden en Jacob van der Sluis en Wytske Sinnema uit Heeg worden de nieuwe bewoners. Zij kennen de

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

familie goed. Hun zoon Arjen is getrouwd met Bregtje Wattes van der Velde, een zuster van Pieter en Fokeltje Wattes. Ze wonen op de boerderij tot 1884.

Vervolgens zijn Johannes Plantinga en Hipkje Wiersma met hun 3 kinderen de huurders tot 1889. Johannes zijn broer Fokke Jans Plantinga en Leentje Klazes Beswerda uit Wommels (met 4 kinderen en hun vaste arbeider) zijn de volgende bewoners van de boerderij.

In 1909 is hun huurcontract afgelopen en wordt er boelgoed gehouden.

Sinds 1870 heeft er maar kort een van der Velde op de boerderij gewoond. In 1909 verandert dit als Jouke Sybrens van der Velde er boer wordt. Hij is getrouwd met Trijntje Pieters van der Velde, de oudste dochter van Pieter Wattes van der Velde.

Jouke van der Velde verhuist naar de boerderij op It Werp, waarna zijn dochter Willemke met Rintje Landman op de boerderij komt. De van der Velde boerderij blijft in de familie tot deze in 1923 door de erven van der Velde wordt verkocht aan Hendrik Jongsma.

Hendrik Jongsma is getrouwd met Jantje Huisman en ze komen met hun drie kinderen van Beetsterzwaag. Voor ze hun intrek nemen op de boerderij, wordt deze eerst helemaal verbouwd. Het vooreind met de melkkelder staat op het zuiden en dat is geen ideale plek voor een melkkelder. Hendrik draait de zaak om zodat het vooreind op het noorden komt te staan. Ze wonen tijdens de

verbouwing in het oude renteniershuis van Hiltje Klazes Wiersma.

De boerderij na de verbouwing.

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

Nadat de verbouwing van de boerderij klaar is, wordt het oude renteniershuis in 1924 verbouwd tot werkplaats. Hendrik Jongsma draagt in 1957 de scepter over aan zijn zoon Abele Jongsma.

1963: Foto uit dagblad “De Tijd - De Maasbode”

Abele Jongsma achter de boerderij.

“Het Friese gehucht Folsgeare telt rond zijn kerkje meer grafzerken dan woningen, het aantal doden overtreft dat der levenden aanzienlijk.”

Zo begint het artikel in het dagblad De Tijd-Maasbode over Abele Jongsma die landelijke bekendheid als voorzitter van het dorpsbelang krijgt bij het realiseren van drie nieuwe woningen (Easthimmerwei 2,4 en 6) in het dorp. De (bijna) gratis grond voor de woningen, beschikbaar gesteld door de kerk om nieuwbouw van de grond te krijgen is aanleiding voor het artikel.

Abele verkoopt de boerderij in 1971 aan de fam. van der Weerd uit Amsterdam. Echter, het gezin voelt zich hier niet thuis.

Wanneer de boerderij van Pieter Lycklama à Nijeholt en Baukje van der Velde op Strûpenkeal in 1973 afbrandt, verkoopt van der Weerd de boerderij aan Pieter en Baukje. Zo woont er weer een van der Velde op de boerderij. Jouke Sybrens van der Velde is haar oom.

Baukje overlijdt na een langdurige ziekte op 5 februari 1982 en in 1990 komt er een eind aan de geschiedenis van de “van der Velde “ boerderij wanneer deze door brand wordt verwoest.

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2

De Telegraaf 31 oktober 1990:

Zesentwintig koeien en zeven kalveren zijn gisteren gedood bij een uitslaande brand in een boerderij in het Friese Folsgeare. De 54-jarige veehouder was in enkele ogenblikken zijn veestapel en zijn huis kwijt. De brand ontstond toen de boer het dak wilde vernieuwen. Een vonk sloeg over naar het rieten dak, dat vlam vatte.

De kinderen van het gezin worden elders onder gebracht en Pieter Lycklama woont lange tijd in een keet op het erf van de boerderij. Na verloop van tijd mag dit niet meer en Pieter laat op de plaats van de boerderij een villa bouwen. Hij woont daar alleen tot zijn overlijden in 2018. Het huis staat daarna geruime tijd leeg, maar krijgt in 2021 nieuwe bewoners.

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewurking en oersetting: Wytske Heida

Foto's: Atse Bruin, Wytske Heida, db Folsgeare, dagblad De Tijd- De Maasbode

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkene. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeasterleane 2
